

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, 4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Zelfs tot zeventigmaal zevenmaal

„Indien gij niet van harte vergeeft....”.
Mattheüs 18 : 35m.

De paspoortkwestie had nare gevolgen. Politici moesten het veld ruimen. Ze hadden volgens een onderzoekscommissie ernstige fouten gemaakt, en dat is voor een politicus onvergeeflijk. De staat van verdienste legt geen gewicht meer in de schaal. Eén keer over de schreef en het is gedaan met de politieke loopbaan. Zo hard gaat het in de politiek toe.

Hoe is het gesteld met onze vergevingsgezindheid? 't Is bij ons toch niet als in de politiek? Wij hebben naar het Woord van de Heere te vergeven! Ik ben mij ervan bewust dat ik nu een heel teer punt aanraak. We kunnen soms jarenlang met een wrok in het hart jegens iemand rondlopen. Er is iets fout gegaan in het gezin, met de burens, in de familie, op het werk of in de kerk. Laaiende ruzie, verwijten over en weer, nijldige gezichten. Een onheuse behandeling, benadeeld, opgelicht. Wraakgevoelens die opkomen. Niet meer willen zien. Het hoofd voortaan afwenden. Doen alsof de ander niet meer bestaat. O het zal je maar gebeuren dat ze hebben ingebroken en de dierbaarste herinneringen hebben gestolen. Het zal je maar gebeuren dat je door de onoplettendheid in het verkeer van een ander in een rolstoel terecht komt. Het zal je maar gebeuren dat je kind door een dronkeman wordt aangereden, of door een onverlaat misbruikt en gewurgd wordt.

't Is best mogelijk dat als u deze regels leest de dingen van vijf of tien of twintig jaar geleden in alle duidelijkheid weer bij u naar boven komen en dat u boos wordt op de mediator en denkt: hij moest eens weten wat mij allemaal is aangedaan.

U moet van mij aannemen dat ik schrijf vanuit diepe bewogenheid. Want mensen met wrok, en nijd en haat in het hart, mensen die niet kunnen vergeven hebben geen vrede in het hart. Ze verteren eigenlijk zichzelf.

U kent de vijfde bede van het volmaakte gebed. De catechismus verklaart die bede zo prachtig: „wil ons, arme zondaren, al onze misdaden, en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om des bloeds van Christus' wil niet toerekenen, gelijk wij ook dit getuigenis Uwer genade in ons bevinden, dat ons ganse voornemen is, onze naaste van harte te vergeven”. Allereerst zou ik willen opmerken: kunnen wij 's avonds wel deze vijfde bede bidden als de verhouding met onze naaste verstoord is, als daar wrok of nijd in ons hart is?

In de tweede plaats: kennen wij onszelf als een arm zondaar, hebben we weet van onze misdaden en van de boosheid die ons altijd aanhangt?

Wat een schuld hebben wij tegenover de Heere. Daar zijn de overtredingen van Zijn heilige wet, en dat in gedachten, woorden en werken. Daar zijn de zonden van bedrijf en nalatigheid. Daar zijn de aangeboren zonden en de dadelijke zonden. Zijn de ogen daarvoor al opengegaan? Ach - we zijn zo blind van onszelf. We kennen geen schuld, we gevoelen geen smart. We gaan er over heen.

We stoppen de zonden weg. We verontschuldigen onszelf. We plaatsen onze goede voornemens er tegenover. 't Valt ook niet meer om schuldenaar voor God te worden en te ontdekken dat we geen cent hebben om te betalen. 't Valt ook niet mee om jezelf ongelijk te moeten geven en God gelijk. Daar zijn we geheel en al vijand van. En zeker - 't is waar als we zeggen: een mens moet eerst zondaar, schuldenaar worden voor God. 't Is ook waar als we zeggen: wat moet een mens met Christus, de Borg, de Schuldovernemer doen als hij zichzelf niet leert kennen als schuldenaar. Maar niet zelden trachten wij onze vijandschap te verbergen achter wat mooie woorden.

't Is de Heilige Geest Die elke bedekking wegneemt, en ontdekt. Door Hem worden we arm zondaar, en dat al meer. Daar komt een mens nooit bovenuit, hoe bekeerd ook. Door Hem gaan we zien al onze misdaden, en die al meer. Door Hem gaat open de boosheid die ons altijd aanhangt, en dat al meer.

Nu denk ik aan dat Schriftwoord: zo wie zijn zonden belijdt en laat die zal barmhartigheid geschieden. Dat Woord maakt de Heere zo waar. Hij erbarmt Zich, Hij bewijst Zijn genade. Hij rekent niet toe om des bloeds van Christus' wil. En dat niet één keer, maar steeds weer. Welzalig is de mens die het mag gebeuren dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren. O dat Goddelijk erbarmen over een zondaar, een misdadiger, een boos mensenkind! Hebt u er weet van? En ik vermeerder mijn zonde elke dag, en ik maak mijn schuld elke dag groter. Een hemelhoge schuld, en daartegenover de barmhartigheden van de Heere in Christus Jezus!

Zou ik mijn naaste die mij misdeed nu niet kunnen vergeven? U zegt - ja maar die moet eerst ongelijk bekennen. Of: hij moet eerst tot mij komen en om vergeving vragen. Of: ik wil dat mij eerst recht geschiedt. Och lieve mens -, als de Heere Jezus nu ook zo had geredeneerd toen Hij aan de kruispaal werd geslagen. Er was geen mens die zichzelf ongelijk gaf en die om vergeving vroeg, en toch bad Hij: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.

Gods kinderen worden Christus' beeld gelijk. Ze bevinden in zich dit getuigenis van Gods genade dat hun ganse voornemen is hun naaste van harte te vergeven.

Wat is klare taal. Wie voortgaat met toorn, haat of nijd in het hart, wie niet vergevingsgezind is, heeft niet het getuigenis van Gods genade in zich.

Soms horen we zeggen: ik zal het je vergeven, maar vergeten doe ik het nooit. Als de Heere onze zonden geworpen heeft in een zee van eeuwige vergetelheid, hoe kunnen wij dan zo spreken?

Soms horen we zeggen: deze keer zal ik het je vergeven, maar de volgende niet meer. Hoe kan dat als we vanwege de boosheid die ons altijd aanhangt, steeds weer moeten bidden: o God, wees mij de zondaar genadig?

Het komt openbaar of we waarlijk wedergeboren zijn. Het komt openbaar of we het waarlijk moeten hebben van Gods genade en Zijn barmhartigheid. Het komt openbaar of we waarlijk door de Heilige Geest herschapen en hersteld worden en het beeld van Christus gelijk worden. Ook in vergevingsgezindheid. Dan kunnen we niet voortgaan met

toorn, haat en wrok in het hart jegens een naaste.

Onze schuld tegenover de Heere is hemelhoog. Zo leert de Heere dat, en dan toch vergeven. Zouden wij dan niet barmhartigheid kunnen bewijzen tegenover 'n ander die ons misdeed? Wat is die schuld verhoudingsgewijs tegenover de schuld die we bij de Heere hebben? Als we niet van harte kunnen vergeven dan zijn we of uitgegroeid boven het arm zondaar zijn en dan zijn we van onze plek af, of we zijn een naam-christen. De ware christen bevindt in zichzelf het getuigenis van Gods genade dat hij zijn naaste van harte vergeeft. Zelfs tot zeventigmaal zevenmaal.

Ds. v.Z.

Van de administratie

We zijn verblijd dat de opgave van nieuwe abonnees nog gestaag doorgaat, zodat we weer 10 nieuwe abonnees konden inboeken. Eén nieuwe abonnee gaf zichzelf op en gelijktijd 2 anderen, terwijl Ds. v.d. Ent ook weer 2 nieuwe abonnees opgaf. Aan giften ontvingen we f 170,50, waarvan f 50,- als nagift voor de ontmoetingsdag. Hartelijk dank voor alles.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **Boekbespreking.** In het vorige nummer stond een bespreking van het boek *Welgebaande wegen* door ds. A. Hofman. De naam van de uitgever werd niet vermeld. Op een of andere wijze is deze uitgevallen. We willen dit verzuim herstellen door de naam alsnog te vermelden. Deze is b.v. uitgeverij De Banier, Bregittenstraat 1, postbus 2330, 3500 GH Utrecht, tel. 030 - 313377.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** Van de Chr. Geref. kerk te Werkendam ontving ik per postbank voor dit doel een bedrag van f 250,-, waarvoor hartelijk dank. Als ik het goed heb zijn er ook van andere gemeenten nog giften of collecten te wachten. Daarom vermeld ik nog even de rekening bij de Rabobank te Meerkkerk. Deze is nummer 34.13.58.053 en staat ten name van de Rehoboth Christian School Society Dundas Hamilton te Meerkkerk.

B.

Een sprekende stad

1.

Verschillende plaatsen bezitten een historie. Wie er zich in verdiept, komt verrassende dingen tegen. Dingen van betekenis voor de plaatselijke gemeenschap, maar ook daar buiten. Zelfs internationaal. Onder die sprekende plaatsen of steden neemt de stad Trier een eigen plaats in. Trier is één van de oudste steden van Europa. Wie de binnenstad bezoekt, bemerkt het. Ziet het. Een geschiedschrijver merkt op: „Geen vlek, de kleinste nog niet, van Triers grond heeft zoveel ontstaan en weer vergaan uit één wortel beleefd. Hier gaat de geschiedenis van de christelijke cultus terug tot het oer-begin van de christelijke gemeenschap van Trier. De oudste duitse bisschoppenstad en daarmee tot de oorsprong van het Christendom in Duitsland”. In het jaar 16 voor Christus moet de stad gesticht zijn en ontving de naam „Augusta

Treverorum". Stad van keizer Augustus. In het jaar 50 na Christus werd Trier een welvarende stad genoemd. In het jaar 285 werd zij hoofdstad van het Westromeinse rijksteel en residentie der Caesaren. Resten uit die tijd zijn in Trier nog zeer goed zichtbaar. Er zijn overblijfselen van het Romeins keizerlijk paleis. De Porta Nigra, de romeinse poortburcht De Basilika, daterend uit de tijd van Constatijn de Grote. Resten van het amphitheater. Een bouwwerk ontstaan rond 100 na Christus. De pijlers van de oude Moelzelbrug dateren ook uit de Romeinse tijd. Van deze zeer oude stad valt meer te zeggen en daar willen we heel bijzonder bij stilstaan. Het christendom vond er zeer vroeg ingang. In de 2e eeuw na Christus was er een christengemeente. Door het vele verblijf van keizer Constantijn de Grote in Trier, werd het Christendom nog meer verbreid. Trier werd zelfs bisschopszetel. Op de Synode van Arles (314) was de bisschop van Trier aanwezig. In 336 en 337 was Athanasius, de bekende kerkvader, te Trier als banneling en vond in bisschop Maximinus een medestrijder tegen Arius, die de Heilige Drieëenheid loochende.

Onder Karel de Grote werd Trier een aartsbisdom. De bisschoppen kregen in het eind van de 9e eeuw gravenrechten en in de 12e eeuw werden ze rijksvorsten. De invloed van de Rooms-Katholieke kerk werd almeer merkbaar in de stad Trier. Het werd zelfs één van de bolwerken van de Rooms-Katholieke kerk. Echter met de religieuze en zedelijke toestanden stond het in Trier niet zo best. Van Roomse zijde heeft men de schuld willen schuiven op de Reformatie. Maar een feit is, dat ze reeds lang voor de Reformatie in Trier werden gezien. In de kloosters was de inzet tot studie verlamd en de tucht vervallen. Op de synode van Trier (1432) wordt de klacht gehoord over het concubinaat der geestelijken. Dag en nacht zit men in de herberg. Men bedrijft allerlei lichtzinnigheden. Men steelt. Men roof. Er is sprake van verdachte bijwoning.

Nu temidden van deze werkelijkheid werd Caspar Olevianus te Trier geboren. 10 augustus 1536. Aan hem moest ik bijzonder denken, lezend boven een deur: "Caspar Olevianus saal". Op dat moment kwam heel zijn levensgang voor de aandacht. Zijn naam wordt meestal, en terecht, in één adem genoemd met die van Zacharias Ursinus. Beide mannen zijn vooral bekend geworden door hun voortreffelijk werk, n.l. de opstelling van de Heidelbergse Catechismus. Een werk, wat Gods rijke gave aan de kerk genoemd kan worden. Samen hebben zij daar eensgezind aan mogen werken. Dit kon ook niet anders, want dezelfde Geest werkte in hen en leidde hen. En die eensgezindheid spreekt temeer, daar er geen sprake was van eenvormigheid. Hun karakter en aanleg waren verschillend. Ursinus was meer de man van de studeerkamer. De diepe, eerlijk vorser, die de kerk in allerlei moeilijke vragen, die er ook toen waren, duidelijk de weg heeft gewezen. Gewezen vanuit Gods Woord. Olevianus is meer de man van het praktische kerkwerk geweest. Een moedig, bezielend prediker. Een man, die het kerkelijk leven ook na diepingrijpende hervormingen, in vaste banen wist te leiden. Een man, die zeer veel goed werk heeft mogen doen voor de liturgie en kerk en ordening der Gereformeerde kerken. Ook op het opvoedkundig terrein heeft hij zich verdienstelijk gemaakt en niet te vergeten zijn inzet voor het christelijk onderwijs. Voor de Nederlandse kerken is hij tot rijke zegen geworden. Met zijn werken heeft hij die kerken gediend. Veelzijdig. Vele gelovigen zijn door zijn werken getroost en bemoedigd geworden. Zijn geschriften zijn: verklaring van de Apostolische Geloofsbelijdenis; van het wesen van het Genadeverbond en de getuigenissen van het Genadeverbond kan ook nu nog gelezen worden.

Geboren in een Rooms-Katholiek gezin, werd hij vanzelf in de Rooms-Katholieke kerk gedoopt. Als zoon van de kerk werd hij opgevoed en onderwezen in de leer van de kerk. Echter in de laatste periode van zijn onderwijstijd gebeurde er iets treffends. Wat hij toen hoorde is hem zijn gehele leven bijgebleven. Hij kreeg godsdienstonderwijs van een zeer oude priester. Deze sprak over de

verzoeningsdood van de Heere Jezus, als enige troost in leven en sterven. Als die ene parel van grote waarde. Als een vonkje van de rechte kennis van het offer van Christus is hem dat bijgebleven totdat God de Heere hem later tot de volle kennis van het heil bracht. Nimmer is hij deze priester vergeten. Als hij in 1576 een inleiding schrijft op zijn verklaring van de Apostolische Geloofsbelijdenis, wekt hij alle toekomstige predikanten op tot een brandende ijver voor de waarheid Gods, tot een opofferende liefde voor Christus en Zijn kerk. Tevens haalt hij dan aan wat tot hem kwam door de onvergetelijke priester. "Deze", zo zegt hij, "voerde mij enige kruimels der Waarheid toe in de dagen van mijn paapse duisternis".

Toen Caspar 14 jaar oud was, werd hij door zijn ouders naar Parijs gestuurd om daar rechten te studeren. Op diezelfde leeftijd kwam ook Calvijn in Parijs om daar te studeren. Dit was in het jaar 1523. Olevianus kwam in het jaar 1550.

In de franse hoofdstad en de steden Orleans en Bouges, waar hij ook studeerde, kwam hij in aanraking met trouwe aanhangers van de Reformatie. Door het contact met hen werd hij gewonnen voor de Gereformeerde leer. Het horen van gereformeerde preken, het lezen van gereformeerde boeken deden veel in zijn leven. Het kwam tot een breuk met zijn kerkelijke opvoeding. Gods Woord ging voor hem en in hem leven. De kerkleer werd ingewisseld voor de geloofsleer. De leer van Gods Woord. Hij moest zich ook aansluiten bij de gemeente, hoewel hieraan vooral in Frankrijk grote gevaren verbonden waren. Toen hij te Bourges studeerde kwam zijn geloofsleven tot doorbraak. Een voorval leidde daartoe. Olevianus was bevriend met de prins van Simmern, die ook in Bourges studeerde. Midden op de rivier sloeg de boot om, waarin de prins zich bevond. Olevianus, die dit zag, ging de rivier in om hem te redden, maar redden was onmogelijk. Hij kwam zelf in levensgevaar terecht. In doodsnood legde hij een belofte af. Wanneer de Heere hem liet redden, zou hij zich geheel gaan geven aan de dienst van de Heere. En hij werd gered. Zeer wonderlijk. Een lakei, die meende te doen te hebben met de prins, greep Olevianus en bracht hem op de kant. Olevianus' leven was gered en het werd een leven besteed in dienst van de Heere. Tijdens de voorbereidingstijd studeerde hij hard. In Genève leerde hij veel van Calvijn en Beza. Aan hun colleges had hij veel. In Zurich had hij contact met Bullinger en Martyr. Twee andere hervormers. Mannen waar hij diep respect en achting voor kreeg. Tijdens een ontmoeting met Farel, drong deze er bij hem op aan zijn studietijd te bekorten. Willem Farel was een vriend en medearbeider van Calvijn. Farel nu spoorde Olevianus aan naar Trier terug te keren en daar te gaan prediken. Nu de mogelijkheid daartoe werd geopend. Een open predikantsplaats kon door hem bezet worden. Door Gods voorzienige leiding keerde Olevianus naar Trier terug, juni 1559. Hij was toen 23 jaar oud.

Stenen in Trier spreken van eeuwen en schitteren van oudheid. Muren en straatstenen kunnen getuigen van de woorden en de wandel van de trouwe Godsgezant Caspar Olevianus.

Trier, een sprekende plaats.

Ds. M.C. Tanis.

Jeugdappèl Christelijke Gereformeerde Kerk, te Doorn

Op D.V. zaterdag 22 oktober 1988 organiseren de Christelijke Gereformeerde Jeugdverenigingen "Ora et Labora" uit Rijnsburg en "Benjamin" uit Rotterdam-Kralingen het jaarlijkse jeugdappèl te Doorn.

Dit jaar is de keuze gevallen op het thema "De Heilige Oorlog". Dit thema is ontleend aan het gelijknamige boek van John Bunyan. We herdenken dit jaar dat het 300 jaar geleden is dat deze bekende Engelse prediker is overleden. Mede om die reden wordt er op deze dag aandacht aan besteed.

Tijdens de morgenbijeenkomst zal Ds. K. Hoefnagel spreken over "De aanleiding ertoe". Ds. R. Kok zal daarna verder ingaan op het thema en zal spreken over het tweede onderwerp: "Het verloop ervan". Tijdens de

middagbijeenkomst wordt er een klankbeeld vertoond over het leven van John Bunyan. Ds. H.C. van der Ent zal daarna het thema afronden door het laatste onderwerp: "Het einde ervan" voor ons te behandelen. De opening en leiding is in handen van Ds. W. van Sorge. Ds. P. Beekhuis zal deze dag besluiten.

De aanvangstijden zijn 's morgens om 10.30 uur en 's middags om 14.00 uur. Rond 15.30 uur zal de middagbijeenkomst eindigen.

De plaats van de bijeenkomst is ook dit jaar weer: recreatiecentrum "Het grote bos", Hydeparklaan 24 te Doorn.

In de twee uur durende pauze kan het door jullie meegebrachte lunchpakket gebruikt worden. Er is koffie en frisdrank verkrijgbaar. De collecte is bestemd voor de bestrijding van de onkosten en voor de Rehobothschool opgericht door de gemeenten te Dundas en Hamilton.

Wij willen jullie allemaal hartelijk oproepen om aan deze uitnodiging gehoor te geven. Deze "Heilige oorlog" is voor ons allen van levensbelang! Daarom is het belangrijk om de lijnen van deze geschiedenis eens door te trekken naar ons persoonlijk leven. Dan blijkt dat deze "Heilige oorlog" niets aan actualiteit heeft ingeboet.

Toogdag GBS in Barneveld

De Gereformeerde Bijbelstichting (GBS) belegt op D.V. zaterdag 15 oktober a.s. haar 23e toogdag in de Rehoboth-kerk aan de Nairacstraat te Barneveld.

In de morgenbijeenkomst, die van half elf tot half één duurt, hopen te spreken: Ds. F. Mallan uit Alblasterdam (opening); Ds. A.J. Wijnmaalen uit Vianen en Ds. L. Blok uit Nunspeet.

De middagbijeenkomst begint om twee uur en zal tot half vier duren. Dan hopen Ds. P. Beekhuis uit Rotterdam; Ds. A. van der Meer uit Wekerom en Ds. P. Blok uit Kootwijkerbroek (sluiting) het woord te voeren. In de middagpauze is er in de hal van de kerk en in de nabij gelegen Veluwehal (aan de Nieuwe Markt) ruime gelegenheid om aan de boekentafels Bijbels, psalmboeken en andere uitgaven van de GBS in te zien en te kopen.

Diaconaal contact

In de jaren vijftig verscheen het blad DIACONAAAL CONTACT voor diakenen in de Chr. Geref. Kerken. Deputaten ADMA zouden graag in het bezit komen van liefst complete jaargangen, maar hebben ook interesse in losse nummers. Wie stelt ze ter beschikking?

Informatie: Bureau ADMA, postbus 453, 3900 AL Veenendaal, tel. 08385-22827.

Uit de voorrede van de Catechismus van Van der Kemp 1.

Deze voorrede is belangrijk. Daarom willen we er een en ander uit overnemen.

"Eer ik u tot dit boek inleid", zo begint Van der Kemp, "moet ik met u een gesprek houden over twee gewichtige zaken in dewelke gij en iedereen het grootste belang heeft. Ten eerste dat het u te onderzoeken staat of gij in de ware Kerk zijt, waar God, met Wien wij te doen hebben, op een zuivere en Hem welbehagelijke wijze tot zaligheid gezocht, gediend en verheerlijkt wordt. Het is de mens ingeschapen, dat hij niet alleen God moet dienen en verheerlijken, maar ook dat hij zulks met anderen moet doen. Doch de mens, gezondigd hebbende, en Gods heerlijkheid dervende, weet de rechte wijze niet van God te dienen en te verheerlijken. En evenwel de indruk, dat Hij God moet dienen hem bijblijvende, zal hij naar zijn verwarde en eigenzinnige begrippen, zich een verkeerde godsdienst of wijze van God te dienen opdringen. Dewijl hij nu door het verstand van zijn vlees opgeblazen, behagen heeft in zichzelf en in zijn bijzondere gevoelens, zo zoekt hij deze ook aan anderen smakelijk te maken en zo aanhang te krijgen, zelfs in de godsdienst.

Doch de Heere God, Zich een eeuwig volk, een uitverkoren geslacht, een koninklijk pries-

terdom, een heiligen verkregen volk gesteld hebbende, opdat het Zijn deugden zou verkondigen, heeft aan hetzelfde Zijn wil en zo ook de rechte wijzen van Hem te verheerlijken bekend gemaakt. Hieruit zijn er twee soorten van kerken en godsdiensten gesproten, een valse en een ware of zuivere." (.....)

"Lezer, daar ligt u dan zeer veel aan gelegen, dat gij weet onder welk volk Gods ware Kerk en de zuivere godsdienst is. De ware Kerk alleen is toch Gods huisgezin, Stad, heilig Jeruzalem, de berg Zions, Gods dochter, Jezus liefste, Bruid, Lichaam, Zijn duive, de zuivere, de volmaakte. Zij alleen is het voorwerp en doelwit van al Gods zalige gunstbewijzen. De genade van de Heere Jezus Christus, de liefde van God de Vader, en de gemeenschap van de Heilige Geest is met haar. Van eeuwigheid heeft God haar uitgever, en geeft haar Zijn Zoon en Geest. Met haar richt Hij Zijn onveranderlijk Genadeverbond op, en geeft haar al de gewisse weldadigheden van dat Verbond. Hij wederbaart, roept, rechtvaardigt, heiligt, verzegelt, bewaart, leidt, troost en zaligt haar. Hoe heerlijke dingen van die Stad Gods gezegd worden, kunt gij zien in de Psalmen en in het Hooglied van Salomo. Men moet zich tot de ware Kerk voegen, wil men zalig worden. Die buiten de ware kerk zijn, zijn een synagoge des Satans. Allen die de christennaam dragen, belijden een heilige algemene christelijke Kerk.

Men moet dan onderzoeken waar de ware Kerk te vinden is. Zo deed de bruid als ze zeide tot haar Bruidegom: Zeg mij aan, waar Gij weidt, waar Gij de kudde legt in de middag. Want waarom zou ik zijn als een, die zich bedekt bij de kudde Uwer metgezellen?" (.....)

"Wij willen niet, dat gij onze kerk en leer van valsheid en onzuiverheid verdenkt. Wij zijn toch van haar waarheid en zuiverheid volkomen verzekerd. Maar alleen veroordelen wij uw ingewikkeld geloof, dat zonder bewijs slechts veronderstelt, dat gij in de ware kerk zijt. Wij trachten u te dringen dat ook gij een welgegrond geloof verkrijgt. Want een ingewikkeld geloof is geen geloof, maar slechts een losse en werkeloze veronderstelling, die gans geen invloed op het gemoed heeft." (.....)

"En waarlijk, dat de zuivere leer der kerk is het rechte kenmerk van de ware kerk zal en moet elk een toestaan, hetzij met of buiten zijn weten en wil. Want wie van al de verscheiden gezindheden is er, die als hij gedrongen wordt om zijn gevoelens te bewijzen, niet de een of andere tekst zal bijbrengen? Toont hij dan hierdoor niet, dat zijn geloof aan Gods Woord, als de rechte toetssteen moet beproefd worden?

Lezer, zeg niet dat de zaak, die we willen ophelderen nog even donker blijft. En dat we uit de overeenkomst van iemands geloofsleer met Gods Woord niet kunnen weten bij welk volk Gods kerk gevonden wordt, omdat iedereen dat Woord tot zijn voordeel neemt en zegt dat zijn gevoelens met Gods Woord overeen komt, ja zich dat alleen wil onderwerpen. Want een zaak klaar ingezien, zullen we klaar bemerken, dat allen die buiten de Hervormde, laat ik zeggen buiten de Protestantse kerk zijn, het oordeel van de Heilige Schrift schuwen en een ander rechter boven en tegen Gods heilig Woord opwerpen, omdat ze zich in de bijbel veroordeeld zien." (.....)

"Heeft nu de Heere een ware Kerk op aarde, gelijk Hij zeker heeft, en gelijk iedereen voor zeker houdt, en is die niet bij hem, die buiten ons zijn, dan moet ze zeker bij ons gevonden worden. Onze roem is ook niet ijdel. Want waarom leren wij des zondaars gruwelijke en strafschuldige verdorvenheid en onmacht? Wat doet ons in de Drieënige God, Schepper, Verlosser en Heiligmaker geloven? Waarom willen we dat Gods Eniggeboren en Natuurlijke Zoon de ware menselijke natuur in enigheid des Persoons aangenomen en met Zijn lijden aan Gods gerechtigheid waarlijk en volkomen betaald heeft? Hoe komen wij er toe, dat wij de Goddelijke, krachtdadige en hartveranderende genade door de werking van de H. Geest belijden? Is het niet alleen Gods Woord, dat ons zulks voorschrijft en daartoe dringt? Gods Boek is alleen ons grondbeginsel. Daaruit alleen hebben we al onze leerstukken gehaald. Daar-

aan willen we getoetst worden, en aan dat Boek alleen blijven we met onze ganse belijdenis. Dwalen we, het moet dan zijn omdat we Gods heilig Woord te hoog verheffen en daaruit de zondaar te laag vernederen. Gods genade te hoog prijzen en zo de verlore zondaar te sterk vertroosten en hem te krachtig tot heiligheid en verheerlijking van God aanzetten. O, gelukkig en zalig dwalen, daar men met wegzinking in zijn eigen en zondig niet, door de zee van Gods algenoegzame genade verzwolgen, zichzelf in zijn eer geheel en al verliest, opdat wij niet met al, en Hij alleen het al, en alles in allen zij tot in eeuwigheid." (.....)

"Het andere geval, dat u en iedereen van zo'n grote aangelegenheid is, is dat gij hebt te onderzoeken, of gij in de staat der genade, Gods kind, Christus eigendom, een tempel van de H. Geest, en zo een waarachtig lid van Gods Kerk zijt. Het is niet genoeg om hier en hierna voor eeuwig gelukkig te zijn, dat gij in de ware kerk als een uitwendig lidmaat verkeert en uw naam op de kerkrol opgetekend is. Vele van zulke kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis. Men kan in de ware kerk genadeloos wezen. Op de dorsvloer der kerk is zowel kaf als koren. In Gods huis zijn zowel vaten ter onere als ter ere. Onder het gehoor des Woords zijn meer kwade als goede hoorders. In de gemeente van Sardis waren velen dood, die nochtans de naam hadden dat ze leefden. En maar weinigen waren er, die hun klederen niet bevlekt hadden. In Noachs huisgezin was een Cham. In dat van Abraham een Ismael. Ezau was zowel een zoon van Izak en Rebekka als Jakob. Ook het vleeselijk Israël at en dronk de geestelijke spijs en drank. In Jezus gezelschap waren er die Hem verlieten. En Judas onder de Apostelen was een duivel. De uitwendige voorrechten der kerk te genieten, is geen blijk van iemands goede staat. Al was u een leraar, dat ambt zou u echter geen christen in het verborgen maken, noch u beveiligen tegen het verderf. Men kan verlicht zijn, de hemelse gaven smaken, de H. Geest deelachtig zijn, Gods goede Woord en de krachten der toekomstende eeuw smaken en nochtans ontbloeit zijn van de betere dingen die met de zaligheid gevoegd zijn, en zo ook afvallig worden.

Daarom trekt het u aan hoe het met u in dit geval is. Of gij een christen in de letter of in de geest zijt. Of uw werk in schijn of in waarheid is. Of de wortel der zaak in u gevonden wordt of niet. God heeft lust tot waarheid in het binnenste. Gij hebt daarin het grootste belang. Uw eigen zaligheid of verdoemenis hangt er van af. Onderzoekt u dan reis op reis of gij in het geloof zijt, beproeft uzelf. Verkrijgt gij de Geest, die u doet weten de dingen die u van God geschonken zijn, verblijdt u, en dankt Hem. Gedraagt u Zijn wondere en vrije genade waardig. Zoekt ze ook tot anderen te brengen en hen te lokken tot Gods gemeenschap. En Zijn volk te troosten met die vertroosting, met welke gij van God zijt vertroost geworden. Ziet gij dat gij nog het wezenlijke van het Christendom mist, wordt rusteloos en ernstig om de Verlosser, Christus, geheel en al deelachtig en Zijn eigendom te worden."

B.

Voor de jeugd

Nehemia 63.

"Doch ik zond tot hem, om te zeggen: Er is van al zulke zaken, als gij zegt, niets geschied, maar gij verzint ze uit uw hart."

Neh. 6 : 8.

Beste jongelui!

Het is al weer enige tijd geleden dat we met elkander over de geschiedenis van Nehemia dachten. Jullie zullen het je nog herinneren dat Sanballat een jongen naar hem toegestuurd had met een open brief. We hebben ook van de inhoud kennis genomen, en reeds waargenomen dat dit allemaal uit een verkeerde hoek kwam. Sanballat deed zich heel vriendelijk voor. Alsof hij echt het beste met Nehemia voor had. Doch het was allemaal leugen en bedrog. Er is echter wel licht van Boven toe nodig om dit allemaal te onder-

kennen. Want die laatste regel uit het voorgaande vers: "Komt dan en laat ons te samen raadslaan", is zulk een gevaarlijke regel. Men komt van de kant van de vijand nu niet met grof geschut, doch met een heel vriendelijk voorstel. Dat kan men toch moeilijk afslaan. Samen praten over de stand van zaken, die, naar er werd verteld, er niet al te best voorstonden. Althans wat Nehemia betreft. Hij werd dus door middel van deze brief gewaarschuwd. Het is dom om een waarschuwing in de wind te slaan. Een gewaarschuwd man telt voor twee. Dat is een gezegde dat altijd nog opgaat.

Dat de duivel met leugen en bedrog omgaat, hebben we gehoord. Doch als hij gaat waarschuwen, dan is het gevaar nog niet geweken. Het vraagt alleen maar dubbele waakzaamheid.

Misschien vragen jullie je wel af, of de Satan nog waarschuwt? Ik geloof het stellig. Hij doet dit overeenkomstig zijn aard, op zijn manier. Maar hij doet het wel. Wanneer hij bijv. met allerhande aanloksele, vooral jonge mensen zoekt te bekoren. Hij waarschuwt dan om je niet al te afzijdig te houden van de wereld. Want als je dat doet word je wereldvreemd. Je raakt dan helemaal buiten spel. Natuurlijk, alle dingen zijn niet geoorloofd. Maar je kunt toch ook niet zeggen dat alle dingen verboden zijn. En zo probeert hij jullie om de tafel te krijgen. Er is over heel veel best te praten. Hij probeert het zo ver te brengen, dat zonde geen zonde meer is. Hij weet dat hij "het vlees" altijd aan zijn kant heeft. Want het vlees onderwerpt zich aan de wet Gods niet. Het bedenken van het vlees is vijandschap tegen God. En als hij dan aankomt en bij je aan de tafel gaat zitten en de begeerlijkheden van het leven uitstalt, wie is er dan niet gevoelig voor, om met hem mee te gaan, om op zijn voorstellen in te gaan. Je hoeft dan niet zo enghartig te zijn. Je mag best wat ruimer denken. Het ouderwetse van vroeger is uit de tijd. Iedereen denkt er tegenwoordig gemakkelijker over. Waar men vroeger niet naar durfde te kijken zelfs, dat zijn de meest natuurlijke zaken van de wereld. Hij komt met allerhande sexlektuur aan. Dat zijn anno 1988 zijn reclamebladen. Je hoeft ze maar door te kijken. Vooral te kijken en dan word je er geruisloos door bekoord. Eerst spreek het geweten misschien nog. Doch dat stemmetje wordt gaande zwakker. En de lust wordt gaande sterker. Het einde is niet zelden dat je overstag gaat. Gevaren zijn er tegenwoordig niet meer bij. Althans, je kunt zonder gevaar je lusten de vrije teugel geven. Daar zijn middelen voor. Vroeger moest je daar nog voor naar de dokter. Doch tegenwoordig behoeft dat niet meer. Je kunt ze zelfs al in een automaat verkrijgen. Voor een paar centen ben je de man. Waar tob je eigenlijk nog over.

En als het een keer misloopt, dan wordt je ook nog wel geholpen. Jullie zullen wel begrijpen wat ik bedoel. Het wordt met een vreemd woord abortus provocatus genoemd. Je laat het gewoon weghalen. Dat doen de meesten tegenwoordig. Het is gewoon "in". Waarom zou jij het niet doen?

Ik hoop dat ik voor velen overbodige zaken schrijf. De praktijk leert echter wel, dat deze dingen niet alleen buiten de kerk voorkomen, doch dat het ook binnen haar muren gebeurt. Zo is er ook de z.g.n. vrije samenwoning. Waar moet je eigenlijk nog voor trouwen? Het geeft maar een hoop rompslomp. Het brengt de nodige kosten met zich mee, die allemaal bespaard kunnen worden. Waar staat het in de bijbel dat je "eerst een boterbriefje" halen moet, voor dat je samen in één bed kunt stappen? Je houdt toch wel van elkaar. Daarbij komt, een mens is maar een mens. Er zijn al zoveel mislukkingen in het leven op dit terrein voorgekomen. Men kon het samen niet meer vinden. En dan wilde men dat men elkaar eigenlijk nooit gezien had. Doch het is nog niet zo eenvoudig, om als je getrouwd bent, weer van elkaar los te komen. Dat geeft al weer allerhande problemen. Ben je niet getrouwd, dan ligt dat allemaal veel eenvoudiger, en daarom gaat men samen maar ongehuwd het leven in en door. En dat tegen het Woord van God, dat zegt, dat het huwelijk eerbaar is onder allen en het bed onbevlekt. Maar de hoereerder en

overspeler zal God oordelen.

Bij hoevelen Satan het met zijn arglistige raadgevingen al gewonnen heeft, is God alleen bekend. Maar de strikken zijn er, en velen lopen er in. Het kwaad is geen kwaad meer. Het wordt zelfs als een deugd aangeprezen. Zo is het ook als men getrouwd is. "Zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt u op de aarde". Dat staat altijd nog in de bijbel. Het ligt in de natuurlijke weg dat men kinderen krijgt. God opent de baarmoeder. Hij kan deze ook sluiten. Er zijn ook mensen die geen kinderen kunnen krijgen. Dat kan voor de betreffende personen een verdrietige zaak zijn. De Heere kan de zodanigen ook kracht geven om zulk een kruis te dragen.

Doch als men het alles zelf zoekt te regelen door kinderen te "nemen" wanneer het ons uitkomt, om de deur maar weer te sluiten wanneer we er genoeg hebben, dan geloof ik toch wel te moeten zeggen dat we "goed verkeer" bezig zijn. We nemen dan met dit alles ons leven in eigen handen, zonder het te geven in Gods handen.

"Komt dan en laat ons te samen raadslaan". Daar is heel wat over te zeggen. Niet alleen op het terrein rondom en op het huwelijk, maar ook nog op zoveel andere terreinen.

Ik denk b.v. aan het terrein van de arbeid. Want dan schuift de Satan ook graag aan de tafel. Hij spreekt een hartig woordje mee. Je hoeft niet zo hard te werken. Een beetje minder kan ook wel. We hebben toch gelijk "oude en nieuwe". Dus rustig aan. En de dag wordt in luiheid doorgebracht. Men vindt zichzelf nog flink ook. De duivel zegt: Wees niet gek. Je kunt beter lui zijn als moe. Je moet nog voldoende energie over houden om aan je hobby's te kunnen werken. De baas betaalt toch wel. En als hij niet betaalt, geen nood. Dan doet de overheid het wel. En je hebt dan weer voldoende gelegenheid om voor je zelf wat te doen. Of voor een ander! En dan natuurlijk niet voor niets. Want voor niets gaat de zon op.

Ik geef zomaar wat redeneringen weg, die in het leven in omloop zijn, en die ons ook zo gemakkelijk gevangen nemen. Als we naar al die raadslagen van de Boze luisteren, zitten we, zonder er erg in te hebben, in zijn vang-garen verstrikt. En hoe meer men er in verstrikt raakt, hoe moeilijker het wordt om er uit te komen. Je kunt er zelfs nog aan gewend raken. Je voelt dan de strikken niet meer. Je valt er bij in slaap. Net zo lang totdat de dood komt en dan schrik je wakker. Maar dan is het te laat. Dan zal men onder vinden dat hetgeen Gods Woord zonde noemt, ook metterdaad zonden zijn. En als men dan in zijn zonden sterft, is het voor eeuwig omkomen. Daarom, beste vrienden, gaat op de voorstellen van de Boze niet in.

Neem een voorbeeld aan Nehemia. Toen die jongen hem die brief overhandigde, heeft hij hem gelezen. Doch Nehemia, zo hebben wij hem al eerder leren kennen, was een man die met God wandelde. Hij was, zo als men dat tegenwoordig zou kunnen noemen, een "geoeffend christen". Hij doorzag de listen van Sanballat en heel zijn aanhang. Daarom geeft hij op die zo schoon klinkende voorstellen, resoluut een afwijzend antwoord. "Doch ik zond tot hem om te zeggen: Er is van al zulke zaken als jij zegt, niets geschied, maar jij versiert ze uit uw hart".

Ik noemde zoëven Nehemia een "geoeffend christen". Een echte christen dus! Er zijn er altijd veel geweest, die zich wel christen hebben genoemd, doch die het nooit in waarheid zijn geweest. Want de vruchten brengen ieder mens tot openbaring. Een echte christen gelijkt op Christus. Elke christen die niets van Christus heeft, is geen christen.

Waarom geleeke Nehemia dan op Christus? vraagt mogelijk deze of gene. Nu, hierin, dat Christus ook verzocht werd van de duivel. Jullie kennen de geschiedenis. Het gebeurde tot drie maal achter elkaar. Het waren allemaal voor het vlees aantrekkelijke voorstellen die hij deed. Van stenen brood maken. Dat te kunnen, en in dagen van honger het niet te doen, dat is toch dom? Door de mensen aangeboden te worden, vereerd, wie wil dat niet als de weg daartoe voor hem opengelegd wordt? Of alle koninkrijken der aarde in bezit te krijgen, wie is er niet begerig naar? Het goed van deze wereld heeft voor ieder-

een een bepaalde aantrekkelijkheid.

Doch Christus heeft de Boze wederstaan. En dat mocht Nehemia ook doen. Dat is tenslotte de roeping van elke christen: Wedersta de Boze en hij zal van u vlieden. In eigen kracht behoort dit tot de onmogelijkheden. Doch in de kracht van Christus, die in zwakken wordt volbracht, kan het. In die kracht mocht Nehemia het doen. En kennen wij daar nu ook iets van? Laat een ieder zich dat afvragen. Dan is met dit artikel weer het doel bereikt.

*Welzalig is dan hij, die al zijn kracht
En hulp alleen van God verwacht.*

P.S.

Ik las in het laatste nummer dat de scriba 17 nieuwe abonnees in kon schrijven. Ik dacht zo: Het balletje gaat rollen. Laat het net als een sneeuwbal zijn. Jullie begrijpen wel wat ik bedoel. Veel sterkte. Elke abonnee wint er één. Dan worden het er twee! Hartelijk aanbevolen.

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

De Heidelbergse Catechismus door Johannes van der Kemp

Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten.

De volledige titel van dit boek luidt als volgt: De Christen geheel en al het eigendom van Christus in leven en sterven. 53 predikaties over de Heidelbergse Catechismus, waarin de Hervormde geloofsleer wordt bevestigd, tegen de voornaamste dwaalgeesten verdedigd en tot betrachtning van de Evangelische Godzaligheid aangedrongen door JOHANNES VAN DER KEMP in leven dienaar van Gods Woord in Dirksland.

Dit werk verscheen voor het eerst in 1717.

"Johannes van der Kemp", zo lezen we op blz. 4, "werd gedoopt op 20 maart 1661 te Rotterdam. Hij was een zoon van eenvoudige ouders. In 1691 werd Van der Kemp proponent en in 1692 vond zijn bevestiging plaats in Dirksland, de enige gemeente die hij heeft gediend. Op 17 november 1718, tijdens een preek over 1 Petrus 4 : 11a, zakte hij op de kansel ineen. Enkele ogenblikken daarna overleed hij in zijn woning.

Van der Kemp behoorde tot die geestelijke schrijvers, wiens werken veel aftrek vonden. Dat geldt in het bijzonder voor zijn Catechismusverklaring. De eerste druk verscheen een jaar voor zijn overlijden. In 1779 kwam de 19e druk van de pers. In een periode van 63 jaar 19 drukken is wel bijzonder te noemen. Omdat ook nu nog veel vraag is naar dit werk, verscheen in 1969 bij Romijn en Van der Hoff te Gorinchem een uitgave in de hedendaagse spelling. Deze uitgave is een fotografische herdruk hiervan."

Dat er voor de verklaring van de catechismus van Van der Kemp nog belangstelling is is te begrijpen. Dat zal ieder beamen die deze catechismus leest en de taal ervan verstaat. Een bijzondere aanbeveling voor dit boek is daarom niet nodig. We kunnen er ons over verheugen, dat een nieuwe druk het licht zag.

De prijs is f 79,50. Daarvoor heeft men een prachtig gebonden boek van 854 blz.

"Wij hebben", aldus de theologische faculteit te Leiden op 1 april 1716, "die (deze Catechismus-verklaring, B.) naarstig gelezen, zoveel onze bezigheden toelieten en daarin niets gevonden hetgeen in strijd is met de regels des geloofs of met de Artikelen van Enigheid. Waarom wij wel mogen zien, dat dezelve in het licht wordt gegeven. Wij prijzen des

eerwaarden man's naarstigheid en ijver om Gods Kerk met mond en pen te stichten en bidden God, dat Hij zijn pogingen zegene, tot heerlijkheid van Zijn Naam en opbouw van Zijn Kerk."

We willen in een paar afzonderlijke artikelen gedeelten van de belangrijke voorrede aan de bescheiden lezer overnemen.

Na de voorrede volgen enkele gedichten. Dat was in die dagen niet ongewoon. Het laatste is van Dirk van der Steen. Dat dateert van 1754 en luidt als volgt:

"Dit boek, waarin Gods volk, in vele werelddoorden,

De ware zielestroost een reeks van jaren vond,

Vol Evangelietaal, Messias liefdekoorden, Gestrengeld uit de Schrift van Oud- en Nieuw Verbond.

Dit dierbaar boek wordt weer aan Sion opgedragen,

Daar 't zuivere waarheid staft, en 't ketterdom braveert.

Hier zien we, in Adams val, al 't mensdom neergeslagen,

Door erf- en eigen schuld te jammerlijk verkeerd.

Hier staat de weg des heils voor 't rein geloof ook open,

De weg, door Jezus bloed, aan 't kruishout ingewijd.

Hier leert men satans macht en helse kluisters slopen,

Als helden toegerust ten geestelijke strijd.

't Verloste volk wordt hier door dankbaarheid gedreven,

En ware deugd geleerd, in lessen zonder tal.

Opdat de christen zij, in sterven en in leven,

Het zalig eigendom van Christus heel en al."

B.

SCHOOLBIJBEL

in de Statenvertaling.
Ook goed als **HANDBIJBEL** te gebruiken

Met verklarende woordenlijst en 11 landkaartjes in kleur, handig formaat 10,6x15,9 cm, in stevige omslag, met Psalmen en Formulieren **f 29,50**

dito, zonder Psalmen en Formulieren **f 24,50**

• Aan kwaliteit papier en bindwerk is veel zorg besteed.

Verkrijgbaar in de boekhandel, of rechtstreeks te bestellen (zonder postzegel) bij

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Volledig pension aangeboden in het landelijk dorp Kesteren in de Betuwe, 3 km. van Rhenen.

**PENSION
DE PEEL**

Familie Knuivers,
Boveneindsestraat 14,
4041 EJ Kesteren,
tel. 08886-1687

**PLAATS UW
FAMILIEBERICHTEN
IN
BEWAAR HET PAND**

**STICHTING
REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD EN DAAD**

HELP EEN KIND MET:

- voedsel en kleding in acute noodsituatie van nu
- onderwijs om op eigen benen te staan voor straks
- bijbelse boodschap die tot zegen kan zijn voor altijd

FINANCIËLE ADOPTIE v.a. f 37,50 p.m

Informatie wordt op aanvraag toegezonden.

**WOORD
DAAD**

Postbus 560,
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.566